

บทที่ 1

บทนำ

ปัญหาและความเป็นมาของปัญหา

การจัดการศึกษาแก่ปวงชนมีความสำคัญยิ่ง เพราะ การศึกษาจะช่วยพัฒนาทั้งร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ดังพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ซึ่ง พระราชทานแก่ครูใหญ่และนักเรียนที่สมควรได้รับพระราชทาน รางวัลตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีการศึกษา 2516 ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน วันศุกร์ที่ 13 มิถุนายน 2518 ความตอนหนึ่ง

"...ปัจจัยสำคัญที่สุดประการหนึ่ง ทั้งของชีวิตและ ส่วนรวมคือ การศึกษา ซึ่งเป็นรากฐานส่งเสริม ความเจริญความมั่นคง เกือบทุกอย่างในบุคคล และ ประเทศชาติ ผู้มีหน้าที่จัดการศึกษาของอนุชนทุกระดับ จึงควรตระหนักในความสำคัญของงานที่ตนทำ ทั้งต้อง พยายามปฏิบัติให้ได้ผลสมบูรณ์เต็มตามความมุ่งหมาย เจตนาของการศึกษานั้น..." (สำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ, 2530 : 87)

นับตั้งแต่กระทรวงศึกษาธิการประกาศใช้หลักสูตร ประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน หน่วยงาน ต่าง ๆ ที่รับผิดชอบโดยตรงและมีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา ในระดับนี้ ได้ติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรเป็นระยะอย่าง ต่อเนื่อง และได้นำข้อมูลต่าง ๆ มาปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตร ตลอดมา กรมวิชาการซึ่งรับผิดชอบงานด้านพัฒนาหลักสูตรระดับ ประถมศึกษา จึงได้ดำเนินการปรับปรุงหลักสูตรอย่างเต็มรูปแบบให้ สอดคล้องกับสภาพความเปลี่ยนแปลง และความต้องการด้าน

เศรษฐกิจ และสังคมในปัจจุบันและอนาคต (กรมวิชาการ, 2532 ข : คำนำ) หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) เป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นกระบวนการมากกว่าเนื้อหา และมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตให้พร้อมที่จะทำประโยชน์ให้กับสังคม ตามบทบาทและหน้าที่ของคนในฐานะพลเมืองที่ดีตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข โดยให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิต สามารถปรับตัวให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสิ่งแวดล้อม มีสุขภาพสมบูรณ์ทั้งกายและจิตใจ ทำงานเป็นและครองชีวิตได้อย่างสงบสุข (กรมวิชาการ, 2532 ข : 11)

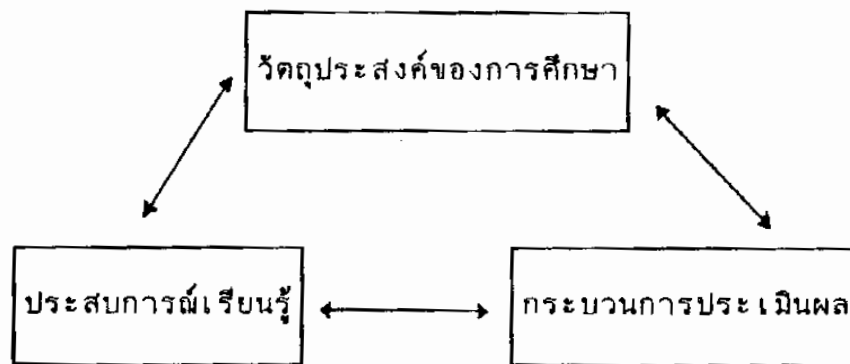
จากการที่กระทรวงศึกษาธิการ ได้ประกาศใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) วันที่ 29 ธันวาคม พ.ศ. 2532 โดยให้โรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตร ในแต่ละจังหวัดทั่วประเทศได้ทดลองและนำร่องการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) พร้อมกันในทุกระดับชั้น โดยเริ่มตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่หนึ่งถึงชั้นประถมศึกษาปีที่หก พร้อมทั้งให้ปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) พ.ศ. 2532 มาเป็นเวลาสามปีการศึกษา สภาพงานวัดผลและประเมินผลของครูในโรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตรเขตการศึกษา 2 จากการสัมภาษณ์ศึกษานิเทศก์สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดต่าง ๆ ในเขตการศึกษา 2 ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบโดยตรงต่อโรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตร พบว่าครูประสบปัญหาเหมือนกัน คือ ครูไม่สามารถประเมินผลได้ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้ ตามที่ปรากฏในแบบประเมินผลการเรียนประจำปี (ป.02) ขาดความรู้ในการสร้างเครื่องมือ

แบบต่าง ๆ ที่จะนำมาประเมินผลการเรียนของนักเรียน รวมทั้ง เมื่อครูสร้างเครื่องมือเองแล้วเกิดความไม่มั่นใจว่าจะสามารถวัดได้ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่หลักสูตรกำหนดไว้หรือไม่ นอกจากนี้ครูเองจะต้องสอนในทุกกลุ่มประสบการณ์ในระดับชั้นที่ตนเองประจำชั้นอยู่ พบว่า ครูส่วนใหญ่ไม่มีความถนัดในหลาย ๆ วิชา จึงไม่สามารถสร้างเครื่องมือ เพื่อนำมาวัดผลและประเมินผลได้ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร และครูมีงานที่ได้รับมอบหมายจากทางโรงเรียนหลายงาน ทำให้ไม่มีเวลาที่จะทำการวัดผลและประเมินผลก่อนเรียน วัดผลและประเมินผลเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน รวมทั้งไม่มีเวลาจะสอนซ่อมเสริมนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

จะเห็นได้ว่าโรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 2 มีปัญหาเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลตามระเบียบการประเมินผลการเรียนใหม่ ซึ่งเป็นสาเหตุให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาถึงสภาพการประเมินผลการเรียน โดยเลือกศึกษาในด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการและวิธีการประเมินผล วิธีการปฏิบัติตามระเบียบการประเมินผลการเรียน (เกี่ยวกับหลักการและวิธีการประเมินผล) และปัญหาในการปฏิบัติตามระเบียบการประเมินผลการเรียน (เกี่ยวกับหลักการและวิธีการประเมินผล) สิ่งเหล่านี้มีความจำเป็นอย่างยิ่งในกระบวนการเรียนการสอนและการประเมินผลการเรียนของนักเรียน

เมื่อมองในแง่กระบวนการเรียนการสอน จุดมุ่งหมายที่สำคัญก็คือ เพื่อทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้ หรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ และการที่จะทราบว่าผู้เรียนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการหรือไม่ ในระดับมากน้อยเพียงใด ก็โดยการวัดและประเมินผลพฤติกรรม เพื่อจะได้ทราบว่าประสบการณ์ต่าง ๆ ที่จัดให้กับผู้เรียนนั้น

ได้ดำเนินไปสู่เป้าหมายที่พึงประสงค์เพียงใด และผลจากการวัดผล และประเมินผลพฤติกรรมก็จะทำให้ทราบว่าวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้เป็นลำดับขั้นตอนนั้น มีพฤติกรรมใดที่พึงปฏิบัติได้จริงมากน้อยเพียงใด ซึ่งจะมีส่วนพัวพันไปถึงประสบการณ์การเรียนรู้ที่จัดให้กับผู้เรียนด้วย ว่าควรจะต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงประการใด จึงจะทำให้ผู้เรียนเปลี่ยนพฤติกรรมไปตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ (Stanley and Hopkins, 1972 : 5-6) ถ้าพิจารณากระบวนการเรียนการสอนโดยละเอียดแล้วจะเห็นได้ว่ากระบวนการเรียนการสอนมีองค์ประกอบที่สำคัญ ๆ อยู่ 3 ประการคือ ประการแรก เป็นการกำหนดวัตถุประสงค์ของการศึกษา ประการที่สอง เป็นประสบการณ์การเรียนรู้อันได้แก่ พฤติกรรมต่าง ๆ ที่ได้รับจากการเรียนรู้โดยอาศัยหลักสูตรและวิธีการสอน ประการที่สามเป็นกระบวนการประเมินผล ดังแสดงในภาพ

ภาพประกอบ 1 องค์ประกอบกระบวนการเรียนการสอน
ที่มา : สุภาพ วาดเขียน, 2524 : 1-2

องค์ประกอบทั้งสามของกระบวนการเรียนการสอนนี้มีส่วนสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด ถ้าขาดส่วนใดไปเสียย่อมทำให้กระบวนการเรียนการสอนไม่สมบูรณ์ โดยเฉพาะการประเมินผลนั้นเป็นกระบวนการที่

กระทำเพื่อให้ได้ข้อมูล และข้อเท็จจริงเพียงพอที่จะสรุปได้ว่าการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอน หรือการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่กระทำไปนั้นประสบผลสำเร็จตามความมุ่งหมายมากน้อยเพียงใด และในทำนองสลับกัน ผลที่ได้จากการประเมินผลย่อมจะเป็นเครื่องช่วยพิจารณาปรับปรุงประสบการณ์การเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และใช้เป็นหลักฐานประกอบการพิจารณาปรับปรุงวัตถุประสงค์ให้อยู่ในแนวทางที่พึงปฏิบัติได้จริง และเป็นปัจจุบันเสมอ (สุภาพ วาดเขียน, 2524 : 1-2)

เมื่อมองถึงประโยชน์ของการประเมินผลการเรียน เมเรนส์ และ เลมันส์ (Mehrens and Lehmann, 1978 : 11-15) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการประเมินผลการเรียนรู้ว่ามีดังนี้ คือ

- 1) ช่วยให้ผู้สอนทราบพฤติกรรมของผู้เรียนก่อนเข้าเรียนหรือก่อนรับการสอน
- 2) ช่วยให้ผู้สอนตั้งจุดมุ่งหมาย และปรับจุดมุ่งหมายของการสอนให้เหมาะสมกับนักเรียนแต่ละคน
- 3) ช่วยให้ผู้สอนทราบประสิทธิภาพของการสอน กล่าวคือ ทราบว่าผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ของการสอนเพียงใด
- 4) ช่วยผู้สอนในการตัดสินใจปรับปรุงเทคนิคการสอน
- 5) ช่วยให้ผู้สอนทราบถึงระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในเรื่องต่าง ๆ ของการเรียนวิชาใดวิชาหนึ่ง
- 6) ใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจว่า ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถเพียงพอที่จะเลื่อนชั้นสูงขึ้นหรือไม่
- 7) ช่วยให้ผู้เรียนทราบและมีส่วนร่วมในการตั้งเป้าหมายการเรียนการสอน
- 8) ช่วยเพิ่มแรงกระตุ้นและ เกื้อกูลให้ผู้เรียนเพิ่มขึ้น

9) ช่วยเสริมและปลูกฝังให้ผู้เรียนเป็นผู้มีนิสัยในการศึกษาอย่างมีระบบ

10) ให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียน ซึ่งแสดงถึงจุดเด่นและจุดด้อยของแต่ละบุคคลในเนื้อเรื่องใดเนื้อเรื่องหนึ่ง

11) ใช้เป็นประโยชน์ในการแนะนำอาชีพ แนะนำการศึกษาต่อ ตลอดจนวิธีแก้ปัญหาส่วนตัวของผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม

12) ใช้เป็นข้อมูลประกอบการประเมินหลักสูตร หรือโปรแกรมการศึกษา เพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงหลักสูตร หรือโปรแกรมการศึกษาให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

เนื่องจากการประเมินผลเป็นเรื่องละเอียดอ่อน จะต้องใช้เครื่องมือและวิธีการต่าง ๆ มากมาย แม้ว่าครูผู้สอนจะมีเทคนิคการสอนที่ดีและมีวิธีจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสมแล้วก็ตาม แต่จะบังเกิดผลตามจุดหมายของหลักสูตรประการใดหรือไม่นั้น ย่อมขึ้นอยู่กับครูผู้สอนรู้จักเทคนิคของการวัดและประเมินผลหรือไม่เป็นประการสำคัญ (จำนง พรายบั้มแข, 2529 : คำนำ) ดังนั้นนอกจากครูจะมีความรู้ความเข้าใจในปรัชญา จุดมุ่งหมายของหลักสูตร ตลอดจนสาระของระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลตามหลักสูตรฉบับปรับปรุงแล้ว ครูจึงจำเป็นต้องมีความรู้ในหลักวิชาการวัดผลและประเมินผลผลการศึกษาอย่างเพียงพอด้วย จึงจะสามารถปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง และการวัดผลที่ดีจะต้องมีเครื่องมือที่มีความเที่ยงและความตรงสูง ซึ่งจะต้องให้ผลการวัดที่เชื่อถือได้ และเป็นดัชนีช่วยให้ครูผู้สอนเห็นข้อดีและข้อเสียบางประการจากการสอนของครูและการเรียนของนักเรียน แล้วนำไปแก้ไขด้วยการสอนซ่อมเสริมให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นไปตามเจตนารมณ์ของหลักสูตรฉบับปรับปรุง

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้นจะเห็นได้ว่า การวัดและการประเมินผลการเรียนมีความสำคัญและมีประโยชน์ต่อการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก การประเมินผลการเรียนนั้นต้องอาศัยการวัดผลมาก่อน การประเมินผลที่ดี ถูกต้อง แม่นยำ จะต้องมีการวัดผลที่ดีเพื่อเป็นพื้นฐานเสียก่อน การวัดผลหลาย ๆ อย่าง หลาย ๆ วิธี โดยวัดให้ครอบคลุมและวัดให้ต่อเนื่องกันไปแล้วนำผลจากการวัดมารวบรวมสรุปจะทำให้ผลการประเมินใกล้เคียงความจริงมากที่สุด

ไพศาล หวังพานิช (2529 : 7) กล่าวว่า การวัดผลเป็นส่วนประกอบอย่างหนึ่งของหลักสูตร เมื่อใดมีการใช้หลักสูตรเพื่อการศึกษา การวัดผลการศึกษาย่อมจะขาดเสียมิได้ หรืออีกนัยหนึ่งการกำหนดหลักสูตรที่ดีจำเป็นต้องกำหนดถึงการวัดผลไว้ด้วยเสมอ โดยหน้าที่ของการวัดผลนั้น ถึงแม้จะไม่ส่งผลโดยตรงต่อจุดมุ่งหมาย และเนื้อหาของหลักสูตรก็ตาม แต่การวัดผลก็มีส่วนช่วยตรวจสอบว่าทั้งจุดมุ่งหมาย และ เนื้อหาที่หลักสูตรกำหนดเป็นเป้าหมายที่จะให้เกิดกับผู้เรียนนั้น สัมฤทธิ์ผลมากน้อยเพียงใด มีความเหมาะสมหรือไม่ ถ้าเปรียบหลักสูตรเหมือนกับแผนปฏิบัติแล้ว การวัดผลก็จะเปรียบเสมือนผู้ตรวจสอบผลงานของแผนนั้น นั่นก็คือการวัดผลจะเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่งของหลักสูตรที่จะขาดเสียมิได้ ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ ชวาล แพรัตกุล (2509 : 4) ที่ว่าการวัดผลและประเมินผลว่าเป็นส่วนหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการปรับปรุงคุณภาพการศึกษา การวัดประเมินผลที่สำคัญและสอดคล้องกับหลักสูตรและวิธีการเรียนการสอนนั้น ช่วยให้การศึกษามีประสิทธิภาพมากขึ้น และหลักการวัดผลที่ดีนั้นต้องอาศัยความรู้ เทคนิคทางวิทยาศาสตร์ และ วิจารณ์ญาณ เพื่อตีราคาว่าผู้เรียนแต่ละคนงอกงามขึ้นมาจากเดิมเพียงใด พัฒนาถึงมาตรฐานที่กำหนดไว้หรือไม่

หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 เดิม การประเมินผลการเรียนเน้นการนำผลที่ได้จากการประเมินมาปรับปรุงการเรียนการสอนและตัดสิน ใต้-ตก โดยให้นำคะแนนจากการสอบระหว่างภาคเรียนมาเป็นคะแนนเก็บในแต่ละกลุ่มประสบการณ์ตามเกณฑ์การตัดสินผลการเรียน (แบบ ป. 02 : ตอนที่ 1) แต่การประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) เน้นการประเมินผลการเรียน เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนโดยไม่ให้นำผลการประเมินระหว่างภาคเรียนมาใช้ในการประเมินผลปลายภาคเรียน (กรมวิชาการ, 2532 ก : 17) ส่วนในการตรวจสอบว่าผู้เรียนได้พัฒนาไปตามที่หลักสูตรกำหนดไว้หรือไม่ ผู้ตรวจสอบจำเป็นต้องอยู่ใกล้ชิดกับผู้เรียนและศึกษาพฤติกรรมของนักเรียนมาโดยตลอด รู้จักและเข้าใจนักเรียนในด้านต่าง ๆ เป็นอย่างดี สามารถวัดผลและประเมินผลได้ครอบคลุมตามจุดประสงค์ ดังนั้นผู้ที่ทำหน้าที่ได้ดีที่สุดก็คือ ครูผู้สอน (กรมวิชาการ, 2532 ข : 11-12)

จากสภาพและปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาถึงความรู้ความเข้าใจ วิธีการปฏิบัติและปัญหาในการปฏิบัติตามระเบียบการประเมินผลการเรียนของครูในโรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตรประถมศึกษา เขตการศึกษา 2 ซึ่งใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) เพื่อจะได้ นำผลจากการศึกษาเสนอแนะให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้รับทราบและหาทางแก้ไขให้เกิดความเหมาะสมต่อไป ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเรื่องดังกล่าว

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจในระเบียบการประเมินผลการเรียน เกี่ยวกับหลักการและวิธีการประเมินผลตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ของครู ตามลักษณะของตัวแปรต่อไปนี้

1.1 ประสบการณ์ทางการวัดผลประเมินผล
จำแนกเป็น มีประสบการณ์ และไม่มีประสบการณ์

1.2 ลักษณะประสบการณ์ทางการวัดผลประเมินผล
จำแนกเป็น เรียนเป็นวิชาเอก วิชาโท วิชาพื้นฐานบังคับ การอบรมหลักสูตรระยะสั้น และประชุมปฏิบัติการและสัมมนา

2. เพื่อเปรียบเทียบวิธีการปฏิบัติตามระเบียบการประเมินผลการเรียน (เกี่ยวกับหลักการและวิธีการประเมินผล) ของครู ตามลักษณะของตัวแปร ต่อไปนี้

2.1 ประสบการณ์ทางการวัดผลประเมินผล
จำแนกเป็น มีประสบการณ์ และไม่มีประสบการณ์

2.2 ลักษณะประสบการณ์ทางการวัดผลประเมินผล
จำแนกเป็น เรียนเป็นวิชาเอก วิชาโท วิชาพื้นฐานบังคับ การอบรมหลักสูตรระยะสั้น และประชุมปฏิบัติการและสัมมนา

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการและวิธีการประเมินผล กับวิธีการปฏิบัติตามระเบียบการประเมินผลการเรียน (เกี่ยวกับหลักการและวิธีการประเมินผล) ของครู

4. เพื่อศึกษาระดับปัญหาในการปฏิบัติตามระเบียบการประเมินผลการเรียน (เกี่ยวกับหลักการและวิธีการประเมินผล) ของครู

5. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบปัญหาในการปฏิบัติตาม
ระเบียบการประเมินผลการเรียน (เกี่ยวกับหลักการและวิธีการ
ประเมินผล) ของครู ตามลักษณะตัวแปรต่อไปนี้

5.1 ประสิทธิภาพทางการวัดผลประเมินผล
จำแนกเป็น มีประสิทธิภาพ และไม่มีประสิทธิภาพ

5.2 ลักษณะประสิทธิภาพทางการวัดผลประเมินผล
จำแนกเป็น เรียนเป็นวิชาเอก วิชาโท วิชาพื้นฐานบังคับ การอบรม
หลักสูตรระยะสั้น และประชุมปฏิบัติการและสัมมนา

5.3 ขนาดของโรงเรียน จำแนกเป็น 5 ขนาด
คือ

5.3.1 ขนาด 2

5.3.2 ขนาด 3

5.3.3 ขนาด 4

5.4.4 ขนาด 5

5.4.5 ขนาด 7

สมมติฐาน

1. ครูที่มีประสิทธิภาพ และไม่มีประสิทธิภาพทางการ
วัดผลประเมินผล มีความรู้ความเข้าใจในระเบียบการประเมินผล
การเรียน เกี่ยวกับหลักการและวิธีการประเมินผล แตกต่างกัน

2. ครูที่มีลักษณะประสิทธิภาพทางการวัดผลประเมินผล
ต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจในระเบียบการประเมินผลการเรียน
เกี่ยวกับหลักการและวิธีการประเมินผล แตกต่างกัน

3. ครูที่มีประสิทธิภาพ และไม่มีประสิทธิภาพทางการ
วัดผลประเมินผล มีวิธีการปฏิบัติตามระเบียบการประเมินผลการเรียน
(เกี่ยวกับหลักการและวิธีการประเมินผล) แตกต่างกัน

4. ครูที่มีลักษณะประสบการณ์ทางการวัดผลประเมินผลต่างกัน มีวิธีการปฏิบัติตามระเบียบการประเมินผลการเรียน (เกี่ยวกับหลักการและวิธีการประเมินผล) แตกต่างกัน

5. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการและวิธีการประเมินผลโดยภาพรวม และวิธีการปฏิบัติตามระเบียบการประเมินผลการเรียน (เกี่ยวกับหลักการและวิธีการประเมินผล) ของครู มีความสัมพันธ์กัน

6. ครูที่มีประสบการณ์ และไม่มีประสบการณ์ทางการวัดผลประเมินผล มีปัญหาในการปฏิบัติตามระเบียบการประเมินผลการเรียน (เกี่ยวกับหลักการและวิธีการประเมินผล) แตกต่างกัน

7. ครูที่มีลักษณะประสบการณ์ทางการวัดผลประเมินผลต่างกัน มีปัญหาในการปฏิบัติตามระเบียบการประเมินผลการเรียน (เกี่ยวกับหลักการและวิธีการประเมินผล) แตกต่างกัน

8. ครูในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีปัญหาในการปฏิบัติตามระเบียบการประเมินผลการเรียน (เกี่ยวกับหลักการและวิธีการประเมินผล) แตกต่างกัน

ความสำคัญและประโยชน์

ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัยครั้งนี้ แยกกล่าวเป็นสองด้านดังนี้

1. ด้านความรู้

1.1 ช่วยให้เราทราบว่าครูที่มีประสบการณ์ทางการวัดผลประเมินผล และไม่มีประสบการณ์ ครูที่มีลักษณะประสบการณ์ทางการวัดผลประเมินผลต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจในระเบียบการประเมินผลการเรียน เกี่ยวกับหลักการและวิธีการประเมินผล แตกต่างกันหรือไม่

1.2 ช่วยให้ผู้รู้ที่ครูที่มีประสบการณ์ทางการวัดผล ประเมินผล และไม่มีประสบการณ์ ครูที่มีลักษณะประสบการณ์ทางการวัดผลประเมินผลต่างกัน มีวิธีการปฏิบัติตามระเบียบการประเมินผลการเรียน (เกี่ยวกับหลักการและวิธีการประเมินผล) แตกต่างกันหรือไม่

1.3 ช่วยให้ผู้รู้ที่ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการและวิธีการประเมินผลโดยภาพรวม และวิธีการปฏิบัติตามระเบียบการประเมินผลการเรียน (เกี่ยวกับหลักการและวิธีการประเมินผล) ของครู มีความสัมพันธ์กันหรือไม่

1.4 ช่วยให้ผู้รู้ว่าระดับปัญหาในการปฏิบัติตามระเบียบการประเมินผล (เกี่ยวกับหลักการและวิธีการประเมินผล) โดยภาพรวม ของครู อยู่ในระดับมาก ปานกลาง น้อย หรือไม่มีปัญหา

1.5 ช่วยให้ผู้รู้ที่ครูที่มีประสบการณ์ทางการวัดผล ประเมินผล และไม่มีประสบการณ์ ครูที่มีลักษณะประสบการณ์ทางการวัดผลประเมินผลต่างกัน ครูในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีปัญหาในการปฏิบัติตามระเบียบการประเมินผลการเรียน (เกี่ยวกับหลักการและวิธีการประเมินผล) แตกต่างกันหรือไม่

2. ด้านการนำไปใช้

ผลจากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ มีประโยชน์ต่อโรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตร โรงเรียนประถมศึกษาทั่วไป สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และสังกัดอื่น ๆ ได้รับประโยชน์ในการนำความรู้ไปใช้ดังนี้

2.1 สามารถหาแนวทางและวิธีการ ทำให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในระเบียบการประเมินผลการเรียน เกี่ยวกับหลักการและวิธีการประเมินผล ได้อย่างชัดเจนมากขึ้นกว่าเดิมต่อไป

2.2 สามารถหาแนวทางและวิธีการ ทำให้ครูสามารถปฏิบัติตามและปฏิบัติได้อย่างถูกต้องตามระเบียบการประเมินผลการเรียน (เกี่ยวกับหลักการและวิธีการประเมินผล)

2.3 สามารถหาแนวทางและวิธีการป้องกันและแก้ไข ปัญหาของครู ซึ่งเกิดปัญหาจากการปฏิบัติตามระเบียบการประเมินผล การเรียน (เกี่ยวกับหลักการและวิธีการประเมินผล)

2.4 เป็นแนวทางเพื่อไปใช้ในการค้นคว้าวิจัยที่เกี่ยวข้อง กับการประเมินผลการเรียนในด้านต่าง ๆ ต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มุ่งศึกษาความรู้ความเข้าใจและวิธีการ ปฏิบัติตามระเบียบประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ของครูเฉพาะ หมวด 1 ว่าด้วยหลักการในการประเมินผลการเรียน หมวด 2 ว่าด้วย วิธีการประเมินผลการเรียนและปัญหาในการปฏิบัติตาม ระเบียบการประเมินผลการเรียน

1. ประชากร

ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นครูที่สอนระดับ ชั้นประถมศึกษาปีที่หนึ่ง ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่หก ในโรงเรียน ร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตรในปีการศึกษา 2535 สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 2 ทั้งหมด จำนวน 412 คน

2. ตัวแปรที่จะศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ

2.1.1 ประสพการณ์ทางการวัดผลประเมินผล แปรค่าออกเป็น 2 ระดับ คือ

2.1.1.1 มีประสพการณ์

2.1.1.2 ไม่มีประสพการณ์

2.1.2 ลักษณะประสบการณ์ทางการวัดผลประเมินผล
 แปรค่าออกเป็น 3 ระดับ คือ

2.1.2.1 เรียนเป็นวิชาเอก วิชาโท
 วิชาพื้นฐานบังคับ

2.1.2.2 การอบรมหลักสูตรระยะสั้น

2.1.2.3 ประชุมปฏิบัติการและสัมมนา

2.1.3 ขนาดของโรงเรียน แปรค่าออกเป็น
 5 ระดับ คือ

2.1.3.1 ขนาด 2

2.1.3.2 ขนาด 3

2.1.3.3 ขนาด 4

2.1.3.4 ขนาด 5

2.1.3.5 ขนาด 7

2.2 ตัวแปรตาม คือ ความรู้ความเข้าใจในระเบียบ
 การประเมินผลการเรียน เกี่ยวกับหลักการและวิธีการประเมินผล
 วิธีการปฏิบัติตามระเบียบการประเมินผลการเรียน (เกี่ยวกับหลักการ
 และวิธีการประเมินผล) และปัญหาในการปฏิบัติตามระเบียบการ
 ประเมินผลการเรียน (เกี่ยวกับหลักการและวิธีการประเมินผล)
 ของครูในโรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตร

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. โรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตร หมายถึง
 โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถม
 ศึกษาแห่งชาติ ที่เป็นโรงเรียนนำร่องในการทดลองใช้หลักสูตร
 ประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)
 ในเขตการศึกษา 2 ปีการศึกษา 2535

2. หลักสูตรใหม่ หมายถึง หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)
3. ระเบียบการประเมินผลการเรียน หมายถึง ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการประเมินผลตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)
4. การประเมินผลการเรียน หมายถึง กระบวนการตัดสินใจการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่หนึ่ง ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่หก ซึ่งเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)
5. วิธีการปฏิบัติ หมายถึง การปฏิบัติตามระเบียบการประเมินผลการเรียน หมวดที่ 1 และหมวดที่ 2 ในคู่มือการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)
6. ความรู้ความเข้าใจในระเบียบการประเมินผลการเรียน หมายถึง ความสามารถในการระลึกบรรดาข้อเท็จจริง และรายละเอียดของเรื่องราว รวมทั้งความสามารถในการผสมแล้วขยายความรู้ความจำให้ไกลจากเดิม ซึ่งแสดงออกในรูปการแปลความ ตีความ และขยายความ ในการตอบคำถามเกี่ยวกับระเบียบการประเมินผลการเรียน เกี่ยวกับหลักการและวิธีการประเมินผล ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)
7. ประสบการณ์ทางการวัดผลประเมินผล หมายถึง โอกาสที่ครูเคยได้รับความรู้ หรือไม่เคยได้รับความรู้ จากการเรียนวิชาวัดผลและประเมินผลการศึกษา เป็นวิชาเอก วิชาโท วิชาพื้นฐานบังคับ การอบรมหลักสูตรระยะสั้น หรือประชุมปฏิบัติการ และการสัมมนา
8. ลักษณะประสบการณ์ทางการวัดผลประเมินผล หมายถึง โอกาสที่ครูได้เรียนวิชาวัดผลและประเมินผลการศึกษา

เป็นวิชาเอก วิชาโท วิชาพื้นฐานบังคับ การอบรมหลักสูตร
ระยะสั้น หรือประชุมปฏิบัติการและการสัมมนา

9. ปัญหาการปฏิบัติตามระเบียบ หมายถึง อุปสรรค
หรือข้อขัดข้องอันเป็นสาเหตุที่ทำให้ครูไม่สามารถปฏิบัติงานเกี่ยวกับการ
การประเมินผลการเรียน ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วย
การประเมินผลการเรียน (เกี่ยวกับหลักการและวิธีการประเมินผล)
ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.
2533) ได้บรรลุตามวัตถุประสงค์

10. ขนาดโรงเรียน หมายถึง การกำหนดจำนวน
นักเรียนตามเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา
แห่งชาติ (2534 : 70) แบ่งได้ไว้ 7 ขนาด ในที่นี้ผู้วิจัยนำ
มาใช้เพื่อการวิจัย จำนวน 5 ขนาด เนื่องจากขนาด 1 และ
ขนาด 6 ไม่มีโรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตร ในเขต
การศึกษา 2

10.1 โรงเรียนขนาด 2 หมายถึง โรงเรียน
ที่มีจำนวนนักเรียน 121-300 คน

10.2 โรงเรียนขนาด 3 หมายถึง โรงเรียน
ที่มีจำนวนนักเรียน 301-600

10.3 โรงเรียนขนาด 4 หมายถึง โรงเรียน
ที่มีจำนวนนักเรียน 601-900 คน

10.4 โรงเรียนขนาด 5 หมายถึง โรงเรียน
ที่มีจำนวนนักเรียน 901-1,200 คน

10.5 โรงเรียนขนาด 7 หมายถึง โรงเรียน
ที่มีจำนวนนักเรียนมากกว่า 1,500 คนขึ้นไป